

12/09/2024

Els súids del Vallesità inicial de Catalunya

En tres articles publicats recentment a *Journal of Mammalian Evolution*, personal investigador de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont (ICP-CERCA) descriu les restes dentals de súids (parents dels porcs) de tres jaciments del Vallesità inicial (~11 Ma) de la conca del Vallès-Penedès (Catalunya). Aquests fòssils posen de manifest la coexistència de tetraconodontins grans amb el suí de mida similar *Propotamochoerus*, tot coincidint amb la dispersió cap a l'Europa occidental dels cavalls hiparioninis, que marca l'inici de l'edat de mamífers terrestres del Vallesità.

Reconstrucció de l'aspecte en vida de "*Propotamochoerus palaeochoerus*". Dibuix de Roc Olivé, © ICP

Els súids (porcs, babirusses, facoquers, i altres parents extints) són una família d'artiodàctils (ungulats de dits parells) no remugants representada actualment per una única subfamília: els suïns. Però durant el Miocè (23–5 Ma), els súids arribaren a ser molt més diversos, incloent-hi fins a cinc subfamílies diferents, com els tetraconodontins i els listriodontins. Malgrat ser freqüents en el Miocè d'Europa, durant molts anys els súids de la conca del Vallès-Penedès han estat molt poc estudiats. Això ha canviat dràsticament durant els darrers anys, gràcies a treballs en curs destinats a aclarir-ne la identitat taxonòmica. De fet, tres articles que hem publicat recentment a *Journal of Mammalian Evolution*, descriuen restes de

súids de tres jaciments d'aquesta conca: Castell de Barberà (Barberà del Vallès) i Can Missert i Creu de Conill 20 (Terrassa).

Aquests tres jaciments tenen una edat similar, corresponent al Vallesià inicial (entorn d'11,2 Ma). El Vallesià és una edat de mamífers terrestres que fou originàriament definida per Miquel Crusafont-Pairó a partir del registre fòssil de la conca del Vallès-Penedès. Fins fa poc, es pensava que només els èquids hipparioninis (cavalls tridàctils d'un llinatge diferent dels actuals) s'havien dispersat cap a Europa a principis del Vallesià. En canvi, la recerca duta a terme durant la darrera dècada mostra que la transició entre les faunes prevallesianes i les vallesianes d'Europa comportà un recanvi més important del que es pensava tradicionalment. No només implicà la progressiva substitució de múltiples gèneres i espècies (a causa d'evolució in situ) sinó també la dispersió aparentment simultània de diversos elements orientals—inclouent-hi els èquids hipparioninis, els giràfids i els fèlids dents-de-sabre—a principis del Vallesià.

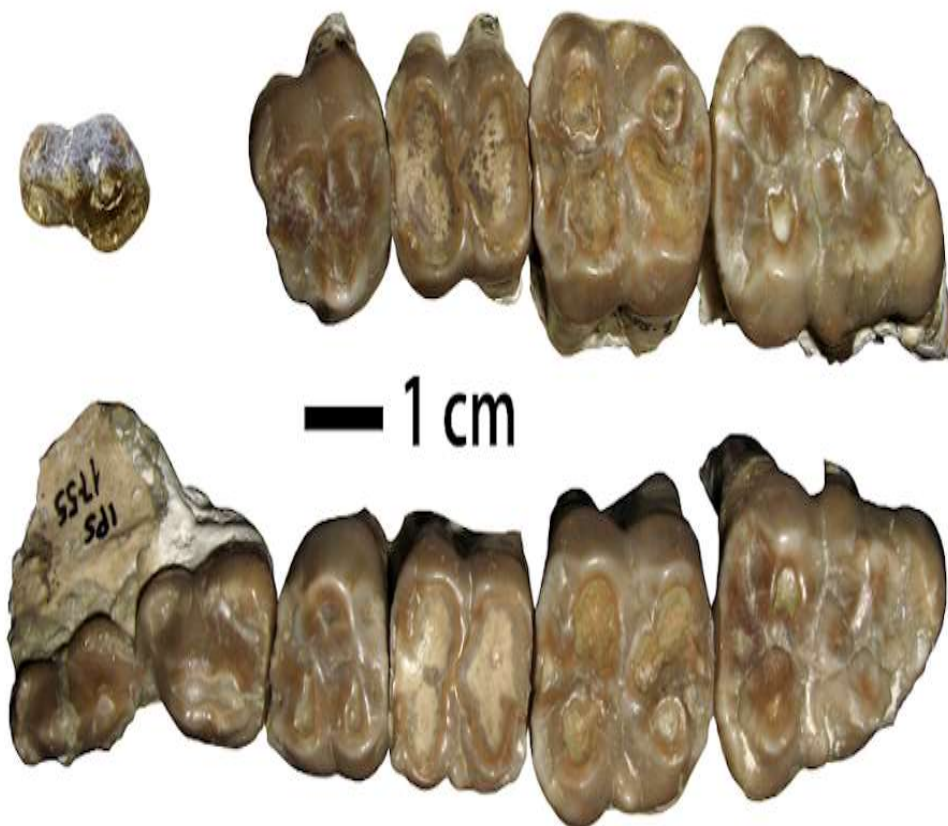

Figura 1: Dents jugals superiors (P2–M3) de *Propotamochoerus palaeochoerus* de Castell de Barberà (IPS1751–IPS1760). Reproduït a partir de McKenzie et al. (2024).

La composició de les associacions de súids dels tres jaciments esmentats més amunt, que enregistren la coexistència d'un tetraconodontí de grans dimensions (*Parachleuastochoerus valentini*) amb un suí de mida similar (*Propotamochoerus palaeochoerus*), confirmen que aquesta darrera espècie va ser un dels altres immigrants arribats des de l'Àsia a principis del Vallesià. Durant molt de temps es va pensar que *P. palaeochoerus*, que és el suí més antic d'Europa, havia arribat força abans del Vallesià. Però recentment això s'ha atribuït a una confusió amb *Pa. valentini* i la datació incorrecta d'alguns jaciments (com Castell de Barberà). L'abundant presència de *P. palaeochoerus* en els tres jaciments esmentats (i la seva absència en jaciments més antics) confirma que aquesta espècie arribà a Europa

coincidint aproximadament amb els èquids hipparioninis i és, per tant, un bon marcador biocronològic del Vallesià.

David M. Alba

Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont (ICP-CERCA)

Universitat Autònoma de Barcelona

david.alba@icp.cat

Referències

Alba, D. M., Siarabi, S., Arranz, S. G., Galindo, J., McKenzie, S., Vinuesa, V., Robles, J. M., & Casanovas-Vilar, I. (2024). **New suid remains from the early Vallesian (Late Miocene) site of Can Missert (Vallès-Penedès Basin).** *Journal of Mammalian Evolution*, 31, 19.

<https://doi.org/10.1007/s10914-024-09712-9>

McKenzie, S., Sorbelli, L., Cherin, M., Almécija, S., Pina, M., Abella, J., Luján, À. H., DeMiguel, D., & Alba, D. M. (2023). **Earliest Vallesian suid remains from Creu de Conill 20 (Vallès-Penedès Basin, NE Iberian Peninsula).** *Journal of Mammalian Evolution*, 30, 155-212. <https://doi.org/10.1007/s10914-022-09643-3>

McKenzie, S., Arranz, S. G., Almécija, S., DeMiguel, D., & Alba, D. M. (2024).

Tetraconodontines and suines (Artiodactyla: Suidae) from the earliest Vallesian site of Castell de Barberà (Vallès-Penedès Basin, NE Iberian Peninsula). *Journal of Mammalian Evolution*, 31, 7. <https://doi.org/10.1007/s10914-023-09695-z>

[View low-bandwidth version](#)